



Handleiding bekwaamheidsonderzoek eindassessment voor zij-instromers

voor het samenstellen van het portfolio dat gebruikt wordt bij het
bekwaamheidsonderzoek voor zij-instromers in het voortgezet onderwijs en beroeps-
en volwasseneneducatie

versie juli 2023

LET OP: Deze handleiding is alleen bedoeld voor **zijinstromers**
tweedegraads.

In je examenprogramma staat de Osiriscode OARC-BEKOND4-17

Voor reguliere studenten bachelor geldt de *Handleiding assessment*
startbekwaam

Hogeschool Utrecht, Instituut Archimedes
Bureau Assessment & Validering
Padualaan 97, 3584 CH Utrecht
assessmentbureau.fe@hu.nl
Per 1-9-2023: assessmentbureau.ia@hu.nl
Hannah Wielenga



voldoet aan het Hobeon Keurmerk voor Kwaliteit
voor het toepassingsgebied *Assessmentcentra*

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Het doel van het bekwaamheidsonderzoek	3
3. Het bekwaamheidsonderzoek: Hoe ziet het eruit?.....	3
Fase 1: Het samenstellen van je portfolio	3
Fase 2: De aanmelding en het inleveren van je materiaal.....	4
Fase 3: Het bekwaamheidsonderzoek zelf	5
Fase 4: De afronding en evaluatie	5
4. Herkansingsregeling.....	6
5. Klacht- en bezwaarprocedure	6
Bijlage 1: Checklist portfolio	8
Bijlage 2a: Authenticiteitsverklaring	11
Bijlage 2b: Statusformulier bekwaamheidsonderzoek.....	12
Bijlage 3a: De bekwaamheidseisen leraar vo / bve.....	13
Bijlage 3b: De generieke kennisbasis	13
Bijlage 4: Eisen aan bewijsmateriaal	20
Bijlage 5: Beoordeling bij assessments	22
Bijlage 6: Beoordelingsformulier Bekwaamheidsonderzoek.....	24

1. Inleiding

Aan de start van je opleiding heb je in het geschiktheidsonderzoek aangetoond dat je binnen twee jaar je bevoegdheid kon halen. Nu, bij afronding van je opleiding, toon je in het bekwaamheidsonderzoek (= eindassessment) aan dat je startbekwaam bent op alle bekwaamheidsgebieden. Als docent ben je bekwaam als je in staat bent om op basis van kennis (op het gebied van je schoolvak, pedagogiek en didactiek), vaardigheden en houding in verschillende onderwijssituaties adequaat te handelen. Anders gezegd: je weet als leraar **wat** je doet, **waarom** je dat doet en **hoe** je dat doet.

De bekwaamheidsgebieden die in het geschiktheidsonderzoek al zijn aangetoond op eindniveau (startbekwaam) hoeven tijdens het bekwaamheidsonderzoek niet opnieuw aangetoond te worden. Je richt je binnen het bekwaamheidsonderzoek dus alleen op de bekwaamheidsgebieden die je nog op niveau startbekwaam moet aantonen en waar je binnen de opleiding aan gewerkt hebt.

Voorwaarde om aan het bekwaamheidsonderzoek deel te nemen is dat je alle andere onderdelen uit je scholingsprogramma met uitzondering van de LKT en het bekwaamheidsonderzoek zelf hebt afgerond.

Daarnaast moet je portfolio door je leerteambegeleider of SWB (studie- en werkbegeleider) van de HU voldoende compleet zijn bevonden om aan het bekwaamheidsonderzoek deel te mogen nemen.

2. Het doel van het bekwaamheidsonderzoek

In het bekwaamheidsonderzoek laat je zien dat je een allround docent bent, dat je onderwijs kunt ontwerpen, uitvoeren, evalueren en bijstellen. Tevens laat je zien dat je in de contacten met leerlingen adequaat opereert en productief kunt samenwerken met collega's en de omgeving van de school. Je hebt een onderzoekende kritische houding, innovatief vermogen en je bent veranderingsbekwaam en creatief. Je handelen kun je onderbouwen, ook vanuit kennisbronnen (bv. literatuur). Tijdens het bekwaamheidsonderzoek laat je zien wat je kunt, wat je geleerd hebt tijdens de opleiding en waar je goed in bent (geworden).

3. Het bekwaamheidsonderzoek: Hoe ziet het eruit?

Er zijn vier fasen:

1. Het samenstellen van je portfolio
2. De aanmelding en het inleveren van je materiaal
3. Het bekwaamheidsonderzoek zelf
4. De afronding

Fase 1: Het samenstellen van je portfolio

Voor het bekwaamheidsonderzoek stel je een beoordelingsportfolio samen waarin je aan de hand van de bekwaamheidseisen van de docent vo/bve (2017) aantoont startbekwaam te zijn. Zie bijlage 1 voor een beschrijving van de inhoud van je portfolio.

Bied je portfolio zo gestructureerd mogelijk aan met duidelijke verwijzingen en nummering van hoofdstukken, paragrafen, bewijsstukken en filmfragmenten. Neem eventueel een leeswijzer op.

Het gehele portfolio (inclusief bijbehorende bewijsstukken en filmfragmenten) moet in maximaal 90 minuten te lezen/bekijken zijn. We gaan ervan uit dat het mondelinge en schriftelijke taalgebruik Nederlands van alle onderdelen van het bekwaamheidsonderzoek (portfolio, bewijsmateriaal en criterium gericht interview) correct is. Dit behoort te voldoen aan niveau 4F referentiekader taal en rekenen: samenhang, woordgebruik, afstemming op doel, zinsopbouw etc.¹

Het portfolio dat je inlevert dient te bestaan uit:

1. één hoofddocument (bestandformaat: .pdf / .doc / .docx)
2. één document (bestandformaat: .pdf / .doc / .docx) of archiefbestand (bestandformaat: .zip) van max. 2000 MB met daarin alle bewijsstukken
NB: Maak geen gebruik van bestandextensies .rar en .7z.
3. een word-document met daarin een link naar één videobestand met daarin een montage van je filmfragmenten. Dit videobestand moet via alle standaard-players direct te bekijken zijn via de link (dus zonder wachtwoord o.i.d.)²

of

als hoofddocument (nr. 1. uit bovenstaande lijstje) een word-document met daarin een link naar een digitaal portfolio, dat via alle standaard-browsers direct toegankelijk is via de link (dus zonder wachtwoord o.i.d.)³

Je Studie en Werkbegeleider of leerteambegeleider doet een eindcontrole op omvang, compleetheid en taalniveau en vult vervolgens het statusformulier⁴ in. Pas als ook het statusformulier voor de deadline is ingeleverd mag je aan het bekwaamheidsonderzoek deelnemen.

Fase 2: De aanmelding en het inleveren van je materiaal

Je geeft je zelf op voor deelname aan het bekwaamheidsonderzoek via het invullen van MS Forms. Daarnaast dien je je in te schrijven in Osiris. Let daarbij op de deadlines voor opgave en inleveren van je materiaal. Voor het inleveren ontvang je – nadat je je voor het bekwaamheidsonderzoek hebt opgegeven - een link naar een map waar je je materiaal moet uploaden.

De precieze procedure, instructies en deadlines voor het aanmelden en inleveren kun je vinden op <https://husite.nl/stage-en-afstudeerinformatie/assessment-ia/zij-instroom-bekwaamheidsonderzoek/>

NB: Zorg dat je up to date blijft. Gedurende het schooljaar kunnen er wijzigingen voorkomen in procedures, instructies, assessmentweken en bijbehorende deadlines, etc. Kijk dus telkens op <https://husite.nl/stage-en-afstudeerinformatie/assessment-ia/zij-instroom-bekwaamheidsonderzoek/> voor de meest actuele informatie.

¹ <https://www.slo.nl/thema/meer/taal-rekenen/taal/>

² In het kader van de AVG-wetgeving moet je videobestand zélf direct na het assessment verwijderen. Je portfolio en je bewijsmaterialen worden door de HU 7 jaar bewaard.

³ Test dit uit en gebruik daarvoor een andere computer dan die van jezelf!

⁴ Bijlage 2b: Statusformulier portfolio, in te vullen door SWB of leerteambegeleider. Als wordbestand te downloaden op <https://husite.nl/stage-en-afstudeerinformatie/assessment-ia/zij-instroom-bekwaamheidsonderzoek/>

Fase 3: Het bekwaamheidsonderzoek zelf

Tijdens het bekwaamheidsonderzoek krijg je twee assessoren toegewezen. Beide assessoren zijn niet je huidige Studie en Werkbegeleider of leerteambegeleider. De assessoren hebben een assessorentraining gevolgd en nemen deel aan de jaarlijkse professionaliseringsdagen. Het bekwaamheidsonderzoek is een besloten aangelegenheid, buiten de assessoren zijn er dus geen andere aanwezigen toegestaan⁵.

Voorafgaand aan het bekwaamheidsonderzoek hebben de assessoren al het materiaal dat je hebt ingeleverd gelezen/ bekeken en samen besproken waarover ze je tijdens het criteriumgericht interview gaan bevragen. Tijdens het interview zal worden ingegaan op bekwaamheidsgebieden waarover geen of nog niet voldoende informatie is verkregen in het materiaal dat je van tevoren hebt ingeleverd en kan verdieping worden aangebracht. Het criteriumgericht interview is bedoeld om jou de gelegenheid te geven je bekwaamheid nog beter in beeld te brengen. Het is een veel gebruikt instrument bij assessments.

Het bekwaamheidsonderzoek wordt online afgenomen via MS Teams op een ochtend, middag of avond en duurt voor jou als student ongeveer twee uur. Het programma ziet er als volgt uit:

doorlooptijd	activiteit student	activiteit assessoren
90 minuten (voorafgaand aan assessmentafname)	geen	lezen/bekijken van het ingeleverde materiaal
30 minuten (voorafgaand aan assessmentafname)	geen	voorbereiden criteriumgericht interview
15 minuten	contact leggen, apparatuur testen, kennismaken	
45 minuten	criteriumgericht interview	
45 minuten	geen	Invullen beoordelingsformulier
15 minuten	beoordelingsgesprek	
binnen 1 werkdag na de assessmentafname	Instituutsassessor stuurt je het ingevulde beoordelingsformulier per e-mail	

Het precieze draaiboek en instructies voor het bekwaamheidsonderzoek kun je vinden op <https://husite.nl/stage-en-afstudeerinformatie/assessment-ia/zij-instroom-bekwaamheidsonderzoek/>

Fase 4: De afronding en evaluatie

De eindbeoordeling wordt binnen 1 werkdag na het bekwaamheidsonderzoek aan jou bekend gemaakt en zowel mondeling als schriftelijk toegelicht. Zie bijlage 6 voor het beoordelingsformulier. Hoe de beoordeling tot stand komt lees je in bijlage 4. Je krijgt in het eindgesprek de gelegenheid om een reactie op de uitslag te geven.

De studiepunten voor het bekwaamheidsonderzoek worden toegekend als je het bekwaamheidsonderzoek positief hebt afgerond. De interne assessor voert het resultaat in in Osiris.

Zodra je alle studiepunten uit je examenprogramma hebt behaald dan wordt het proces van de aanvraag van jouw getuigschrift automatisch gestart. De examencommissie controleert jouw studievoortgangsoverzicht om te beoordelen of je geslaagd bent. Het duurt zo'n 6 weken, nadat je laatste resultaat in Osiris is verwerkt, voordat je getuigschrift klaar is. Als jouw getuigschrift geprint en ondertekend is door de Examencommissieleden ontvang je via de mail bericht over het afhalen van je getuigschrift.

⁵ Het kan voorkomen dat er in het kader van training of certificering van assessoren gevraagd wordt of er een toehoorder aanwezig mag zijn of een opname gemaakt mag worden. Daarvoor is schriftelijke toestemming vooraf nodig van beide assessoren en de student, maar niemand is verplicht deze toestemming geven.

NB: Je certificaat is een tweedegraads bevoegdheid die je hebt behaald in het kader van de zijinstroom. Je hebt als contractstudent geen complete hbo-opleiding gevolgd, wat betekent dat jouw getuigschrift niet bij DUO wordt geregistreerd.

Na afloop van het bekwaamheidsonderzoek ontvang je een evaluatieformulier. We hopen dat je dat in wilt vullen zodat je ons kunt helpen het assessment te blijven verbeteren. Als de evaluatieresultaten daar aanleiding toe geven zou het ook kunnen dat we je uitnodigen voor deelname voor een verdiepend groepsgesprek. Uiteraard bepaal je zelf of je daar wel of niet aan deel wilt nemen.

4. Herkansingsregeling

Je hebt recht om binnen een half jaar na de laatste lesdag van de opleiding zonder extra kosten éénmalig aan een herkansing deel te nemen. De herkansing wordt in onderling overleg gepland, binnen een van de vastgestelde assessmentweken. Als je later dan na een halfjaar een nieuw bekwaamheidsonderzoek wil doen, dan is dat alleen mogelijk tegen betaling.

5. Klacht- en bezwaarprocedure

Voorop staat dat Bureau Assessment & Validering probeert klachten te voorkomen. De volgende maatregelen zijn daar een voorbeeld van:

- We werken uitsluitend met gecertificeerde assessoren die jaarlijks een professionaliseringsdag doorlopen om zo deskundig te blijven op het gebied van assessments.
- De assessmentprocedure is helder beschreven en voor de student/kandidaat is een overzichtelijke instructie beschikbaar.
- De assessmentprocedure wordt regelmatig geëvalueerd en met de uitkomsten van deze evaluaties wordt de procedure verbeterd.

Ondanks deze maatregelen is het mogelijk dat je ontevreden bent over het verloop van het assessment. Als je er in een gesprek met de assessoren niet uit komt (na afloop van het assessment), dan kun je een klacht en/of een beroep indienen:

Als je onvrede hebt over de manier waarop het assessment is verlopen kun je een klacht indienen, dan kan dit binnen twee weken via het standaard klachtenformulier van de HU.

Mogelijke acties n.a.v. de klacht:

1. Een persoonlijk gesprek met het hoofd van het Bureau. Wellicht dat toelichting op de uitslag zaken ophelderen, dit kan echter geen andere uitslag tot gevolg hebben.
2. Een functioneringsgesprek door een staf lid van Bureau Assessment & Validering met de assessoren en/of bijstellen van de assessmentprocedure of inhoud.
3. Je kunt kiezen voor een second opinion (tegen betaling). Je krijgt twee andere assessoren toegewezen. Dit gebeurt maximaal vier weken na ontvangst van je klacht en indien betaling geschied is.

Als je het niet eens bent met de beoordeling die je voor het assessment hebt gekregen dan kun je daar binnen 6 weken tegen in beroep gaan bij het HU-Loket Rechtsbescherming. Het gaat dan om een herzieningsverzoek (na de klachtprocedure).

Meer informatie over de klachten- en beroepsprocedure is te vinden op <https://askhu.sharepoint.hu.nl/informatie-items/Paginas/Klacht-indienen.aspx>. Hier staan ook de benodigde formulieren.

Bijlage 1: Checklist portfolio

Onderstaande onderdelen dienen in het portfolio opgenomen zijn:

1. Praktische gegevens

- op je voorblad: je naam, type assessment (= Bekwaamheidsonderzoek), Osiriscode⁶, naam leerteambegeleider of SWB, schoolgegevens
- Curriculum Vitae
- studievoortgangsoverzicht Osiris, waaruit blijkt dat je alle onderdelen van je opleiding hebt afgerond behalve het bekwaamheidsonderzoek en eventueel de Landelijke Kennistoets
- authenticiteitsverklaring (door jouzelf ingevuld en ondertekend) + Statusformulier, ingevuld en ondertekend door je leerteambegeleider (zie bijlage 2)
- de rapportage van je geschiktheidsonderzoek
- de lesobservatie en ontwikkelingsgericht advies van je werkplekbegeleider uit je laatste stage (S&W 4B) met jouw eigen reflectie daarop

2. Terugblik en visieontwikkeling:

Beschrijf de ontwikkeling die je tijdens je opleiding hebt doorgemaakt op hoofdlijnen. Geef daarnaast aan in hoeverre je visie op het leraarschap vanuit persoonlijk perspectief, professioneel perspectief en maatschappelijk perspectief is veranderd door nieuwe inzichten.

3. Vooruitblik:

Beschrijf waar je je de komende jaren verder in wilt gaan bekwaamen en op welke manier je dat wilt gaan doen.

4. Bekwaamheden: (zie ook bijlage 3)

Een beschrijving waaruit blijkt dat je de bekwaamheidsgebieden die je in het geschiktheidsonderzoek nog niet op niveau startbekwaam had aangetoond nu wél op niveau startbekwaam bezit, ondersteund met bijbehorende bewijsstukken.

NB: Als je in het geschiktheidsonderzoek niet alle bekwaamheidsgebieden hebt hoeven aantonen omdat je al in het bezit bent van een eerste- of tweedegraadsbevoegdheid voor een ander schoolvak, dan hoef je dat nu ook niet te doen. Beperk je dus tot de bekwaamheidsgebieden waar je je volgens de rapportage van het geschiktheidsonderzoek nog (verder) in moest ontwikkelen.

Aantonen van het niveau startbekwaam doe je aan de hand van enkele uitgewerkte concrete voorbeelden uit jouw onderwijspraktijk. Zorg dat je in je beschrijvingen (waar mogelijk) in gaat op:

- de ontwikkelpunten die in de rapportage van je geschiktheidsonderzoek bij het betreffende bekwaamheidsgebied genoemd zijn, aangevuld met eventuele andere aspecten die je sindsdien binnen dit bekwaamheidsgebied hebt (door)ontwikkeld
- jouw handelen in specifieke situaties
- verantwoording van je handelen vanuit je eigen ervaring, ervaring van anderen en vanuit theorie die past bij het betreffende bekwaamheidsgebied (zie bijlage 3 voor 'onderliggende kenniselementen')
- onderbouwd vanuit de literatuur
- het effect van je handelen (bv. op leerlingen of collega's)
- feedback die je op je handelen hebt gekregen en wat je daar mee hebt gedaan of nog wilt gaan doen
- reflectie: wat deze situatie heeft opgeleverd en/of wat je hebt geleerd (bv. nieuwe kennis en vaardigheden, uitbreiding van je repertoire, bewustwording van je bekwaamheid, aanscherping van je visie, etc.)
- mogelijk vervolg: wat je verder wilt gaan doen, hoe je daarbij nieuwe kennis, vaardigheden en inzichten wil verwerven en toepassen, etc.

⁶ OARC-BEKOND4-17 Bekwaamheidsonderzoek
Handleiding bekwaamheidsonderzoek tweedegraads 2023-2024

Tip: Hanteer de STARR-methode, dat is een handig hulpmiddel bij het maken van complete beschrijvingen.

Laat je beschrijvingen vergezeld van minimaal 2 recente bewijsstukken per (nog aan te tonen) bekwaamheidsgebied en zorg dat voor elk bewijsstuk duidelijk is wat je er mee aan wilt tonen (zie ook bijlage 4).

5. Onderzoekend vermogen

Als je in je geschiktheidsonderzoek al hebt aangetoond dat je beschikt over voldoende onderzoekend vermogen én dat je praktijkonderzoek in je eigen onderwijspraktijk hebt uitgevoerd, dan kun je dit onderdeel overslaan.

Als je tijdens je opleiding bij Instituut Archimedes Beroepsproduct 3 hebt gedaan, kun je hier volstaan met het opnemen van de beoordeling daarvoor.

Als je tijdens je opleiding bij Instituut Archimedes geen Beroepsproduct 3 hebt gedaan, maar nog wel hebt moeten werken van het inzetten van het onderzoekend vermogen dat je tijdens je vooropleiding hebt ontwikkeld in je eigen onderwijspraktijk, dan beschrijf je hier hoe je dat hebt gedaan. Dat kun je doen door te beschrijven hoe je een van je leervragen uit de module Studie en Werk 4B op onderzoeksmatige wijze hebt aangepakt. Het kan ook zijn dat je tijdens de opleiding een aparte opdracht onderzoekend vermogen hebt gedaan, uiteraard kun je die ook laten zien⁷. Maak in je beschrijving duidelijk hoe je de verschillende fases van praktijkgericht onderzoek (verkort) hebt doorlopen:

1. oriëntatie
2. verkenning in de literatuur en in je eigen onderwijspraktijk
3. ontwerp van een interventie of product
4. uitvoering en evaluatie

6. Literatuurlijst

Een lijst met alle bronnen die je bij het samenstellen van dit portfolio hebt gebruikt. Naast boeken, artikelen of websites kan dat ook materiaal bij cursussen of trainingen die je hebt gevolgd betreffen of experts die je hebt geraadpleegd. Vermeld alleen bronnen die je daadwerkelijk hebt gebruikt in situaties in je onderwijspraktijk die je in dit portfolio hebt beschreven.

Zorg dat de bronvermeldingen en je bronnenlijst voldoen aan de APA-regels voor literatuurverwijzing. Zie bv. <https://bibliotheek.hu.nl/hulp-en-ondersteuning/bronvermelding/>

7. Filmfragmenten

(Een compilatie van) filmfragmenten van verschillende onderwijssituaties waarin interactie tussen jou en je leerlingen te zien is.

Laat krachtige filmfragmenten zien die to-the-point zijn en waarin duidelijk verschillende facetten van het docentschap naar voren komen. Toon daarbij in elk geval opnames van verschillende onderdelen uit lessen (bv. opstart van een les, instructie, onderwijsleergesprek, activerende werkvorm, begeleiding van individuele of groepjes leerlingen, afsluiting van een les). Je mag ook opnames laten zien die afkomstig zijn uit online lessen. Zorg dat het geheel tussen de 5 en 10 minuten duurt en zorg voor een goede beeld- en geluidskwaliteit (controleer dit op een andere computer dan die van jezelf).

⁷ Zie: aanvullende onderzoeksopdracht tweedegraad (op te vragen bij je SWB)
[Handleiding bekwaamheidsonderzoek tweedegraads 2023-2024](#)

Leg uit wat er in de filmfragmenten te zien is en wat je daarmee aan wilt tonen. Dat kan bv. door vanuit je portfolio te verwijzen naar bijpassende videofragmenten, maar ook door een korte beschrijving aan je portfolio toe te voegen of door (korte) teksten in je montage op te nemen.

Bijlage 2a: Authenticiteitsverklaring

Dit formulier is als wordbestand te downloaden op <https://husite.nl/stage-en-afstudeerinformatie/assessment-ia/zij-instroom-bekwaamheidsonderzoek/>

LET OP: De student neemt dit (ingevulde en ondertekende) formulier op in het portfolio. Zonder dit formulier kan de Studie en Werkbegeleider of leerteambegeleider het statusformulier niet ondertekenen en kan de student niet deelnemen aan het assessment.

Verklaring

Hierbij verklaar ik dat het materiaal dat ik in dit portfolio aanbied authentiek is. Dat wil zeggen dat alle teksten en bewijsstukken in dit portfolio door mijzelf zijn gemaakt of betrekking hebben op activiteiten die door mijzelf zijn verricht.

Naam student	
Studentnummer	
Datum	
Handtekening student	

Wanneer geconstateerd wordt dat onderdelen van het portfolio niet authentiek zijn (en dus niet door de student zelf zijn gemaakt of betrekking hebben op activiteiten die niet door de student zelf zijn verricht) is er sprake van fraude.

Bijlage 2b: Statusformulier bekwaamheidsonderzoek 2023-2024

Dit formulier is als wordbestand te downloaden op <https://husite.nl/stage-en-afstudeerinformatie/assessment-ia/zij-instroom-bekwaamheidsonderzoek/>

LET OP: Dit formulier wordt ingevuld door de Studie en Werkbegeleider of leerteambegeleider en moet tegelijk met het portfolio worden ingeleverd. Pas daarna kan de student deelnemen aan het assessment

NB: Dit formulier is geen kwalitatieve checklijst, maar louter een controle op voorwaarden, vorm en compleetheid. De student is eindverantwoordelijk voor het portfolio.

naam student:

studentnummer:

vak:

Osiriscode: OARC-BEKOND4-17

datum:

naam Studie en werkbegeleider of leerteambegeleider:

handtekening Studie en Werkbegeleider of leerteambegeleider:

1. Student voldoet aan instapvoorwaarden assessment:

- alle onderdelen van het examenprogramma zijn afgerond en afgetekend in Osiris (behalve het bekwaamheidsonderzoek en de landelijke kennistoets staan er geen vakken tussen haakjes of bij overig)
- compleet studievoortgangsoverzicht is toegevoegd
- authenticiteitsverklaring is door de student getekend en opgenomen in het portfolio
- rapportage geschiktheidsonderzoek is opgenomen in het portfolio
- de lesobservatie en ontwikkelingsgericht advies van de werkplekbegeleider uit de laatste stage met een eigen reflectie daarop, zijn opgenomen in het portfolio

2. Portfolio (inclusief bewijsstukken en videofragmenten):

- het materiaal is compleet, zie checklist handleiding bekwaamheidsonderzoek, bijlage 1
- al het materiaal is te lezen/bekijken in 90 minuten
- het materiaal voldoet aan de vormeisen aan bestanden voor het inleveren (= 1 hoofddocument, 1 archiefmap met bewijsstukken en 1 videobestand óf een link naar een digitaal portfolio, dat via alle standaard-browsers direct toegankelijk is)
- portfolio en bewijsstukken voldoen aan niveau 4F van het referentiekader taal
- de videofragmenten hebben voldoende beeld- en geluidskwaliteit

3. Bijzonderheden:

- er is sprake van een bijzondere omstandigheid (besluit via examencommissie): uitspraak is toegevoegd
- anders, nl:

Bijlage 3a: De bekwaamheidseisen voor de leraar voortgezet onderwijs en de docent educatie en beroepsonderwijs

Deze bijlage bevat een volledige beschrijving van de bekwaamheidseisen voor de leraar voortgezet onderwijs en de docent educatie en beroepsonderwijs.⁸

BEKWAAMHEID EN KWALIFICATIE (professionele bekwaamheid)

Definitie

Een bekwame leraar is een leraar die heeft aangetoond dat hij met zijn vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische kennis en kunde zijn werk als leraar en als deelnemer aan de professionele onderwijsgemeenschap die hij samen met zijn collega's vormt, kan verrichten op een professioneel doelmatige en verantwoorde wijze. Voor de leraar voortgezet onderwijs en de docent educatie en beroepsonderwijs gelden de eisen die gesteld worden aan het bachelor- niveau van kwalificatie. Dit houdt in dat hij gevorderde kennis en kunde heeft binnen zijn vakgebied, de vakdidactiek daarvan en pedagogische theorieën en methodieken die relevant zijn voor zijn onderwijs. Op basis daarvan en ondersteund door gespecialiseerde handboeken en onderwijsmethododes kan hij:

- > Zijn eigen onderwijs vormgeven, afstemmen op het niveau en de kenmerken van zijn leerlingen, uitvoeren, evalueren en bijstellen.
- > Samenwerken met collega's in - en waar relevant ook buiten - de eigen instelling en zijn professionele handelen waar nodig afstemmen met hen.
- > Bijdragen leveren aan onderwijskundige ontwikkelingen door het raadplegen van bronnen, het inbrengen van informatie en kritische bijdragen aan oordeelsvorming en het oplossen van praktijkproblemen.
- > Meewerken aan praktijkgericht onderzoek ten behoeve van onderwijsontwikkelingen en gebruik maken van nieuwe kennis en inzichten uit onderzoek die praktijkgericht zijn uitgewerkt en beproefd.
- > Zijn professionele handelen uitleggen en verantwoorden.
- > Zelfstandig vormgeven aan zijn professionele ontwikkeling.

VAKINHOUDELIJKE BEKWAAMHEID

Definitie

Vakinhoudelijk bekwaam wil zeggen dat de leraar de inhoud van zijn onderwijs beheerst. Hij 'staat boven' de leerstof en kan die zo samenstellen, kiezen en/of bewerken dat zijn leerlingen die kunnen leren.

De leraar kan vanuit zijn vakinhoudelijke expertise verbanden leggen met het dagelijks leven, met werk en met wetenschap en bijdragen aan de algemene vorming van zijn leerlingen. Hij houdt zijn vakkennis en -kunde actueel. Om vakinhoudelijk bekwaam te zijn moet de leraar ten minste het volgende in algemene termen weten en kunnen:

⁸ <https://zoek.officiëlebekeendmakingen.nl/stb-2017-148.html>

- > De leraar beheerst de leerstof qua kennis en vaardigheden waarvoor hij verantwoordelijk is en kent de theoretische en praktische achtergronden van zijn vak. Hij kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier samenstellen, uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden. In de context van het beroepsgerichte onderwijs houdt dit in dat de beheersing van de leerstof ook gericht is op de beroepspraktijk en de verbinding van de theorie aan de (beroeps-)praktijk.
- > De leraar kent de relatie van de leerstof voor zijn vak met de kerndoelen, eindtermen en eindexamenprogramma's. In de context van het beroepsgerichte onderwijs houdt dit in dat hij actuele kennis heeft van beroepen in de branche(-s) waarvoor hij opleidt en verband kan leggen tussen de leerstof en de kwalificatiedossiers van die branche(-s).
- > De leraar overziet de opbouw van het curriculum van zijn vak, de plaats van zijn vak in het curriculum van de opleiding en de doorlopende leerlijnen. Hij weet hoe zijn onderwijs voortbouwt op het voorgaande onderwijs en voorbereidt op vervolgonderwijs (zoals middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroepsonderwijs, andere vervolgopleidingen) of de beroepspraktijk. De leraar kent de samenhang tussen de verschillende verwante vakken, leergebieden en lesprogramma's. Hij kan vanuit zijn inhoudelijke expertise in samenwerking met zijn collega's en de omgeving van de school bijdragen aan de breedte, de samenhang en de actualiteit van het curriculum van zijn school. In de context van het beroepsgerichte onderwijs houdt dit ook in dat hij in staat is tot het onderhouden en benutten van contacten met het beroepenveld waarvoor hij opleidt.
- > De leraar heeft zich theoretisch en praktisch verdiept in de leerstof voor dat deel van het curriculum waarin hij werkt, namelijk één of meer van de verschillende leerwegen van het vmbo, het praktijkonderwijs, de onderbouw havo/vwo of de verschillende typen en niveaus van de educatie en het beroepsonderwijs.
- > De leraar weet dat zijn leerlingen de leerstof op verschillende manieren kunnen opvatten, interpreteren en leren. Hij kan zijn onderwijs afstemmen op die verschillen tussen leerlingen. De leraar kan zijn leerlingen duidelijk maken wat de relevantie is van de leerstof voor beroepspraktijk en vervolgonderwijs. Hij kan daarbij vanuit zijn vakinhoudelijke expertise verbanden leggen met het dagelijks leven, met werk en met wetenschap en zo bijdragen aan de algemene vorming van zijn leerlingen.

VAKDIDACTISCHE BEKWAAMHEID

Definitie

Vakdidactisch bekwaam wil zeggen dat de leraar de vakinhoud leerbaar maakt voor zijn leerlingen, in afstemming met zijn collega's en passend bij het onderwijskundige beleid van zijn school. Hij weet die vakinhoud te vertalen in leerplannen of leertrajecten. Hij doet dit op een professionele, ontwikkelingsgerichte werkwijze, waarin de volgende handelingselementen herkenbaar zijn:

- > Hij brengt een duidelijke relatie aan tussen de leerdoelen, het niveau en de kenmerken van zijn leerlingen, de vakinhoud en de inzet van de verschillende methodieken en middelen.
- > Bij de uitvoering van zijn onderwijs volgt hij de ontwikkeling van zijn leerlingen; hij toetst en analyseert regelmatig en adequaat of de leerdoelen gerealiseerd worden en hoe dat gebeurt; op basis van zijn analyse stelt hij zo nodig zijn onderwijs didactisch bij.
- > Zijn onderwijs gaat met de tijd mee.

De onderliggende *kennis* en *kunde* geldt voor alle leraren, maar hebben een specifieke betekenis in de context van het onderwijs in een bepaald vak of leergebied en binnen de sector en het type onderwijs waar de leraar werkt.

Vakdidactisch bekwaam, *kennis*

De leraar kan onderwijs voorbereiden:

- > De leraar heeft kennis van verschillende leer- en onderwijstheorieën die voor zijn onderwijspraktijk relevant zijn en kan die herkennen in het leren van zijn leerlingen. In de context van het beroepsgerichte onderwijs houdt dit onder andere in dat hij zich verdiept in de theoretische en praktische aspecten van leren op de werkplek.
- > De leraar kent verschillende methodes (onder meer methodes ten behoeve van beroepsgericht onderwijs) en criteria waarmee hij de bruikbaarheid van de methodes voor zijn leerlingen kan vaststellen. Hij kent verschillende manieren om binnen een methode te differentiëren en recht te doen aan verschillen tussen leerlingen. Hij kan de methode aanvullen en verrijken.

- > De leraar weet hoe een leerplan in elkaar zit en kent de criteria waaraan een goed leerplan moet voldoen (onder meer in het kader van beroepsgericht onderwijs).
- > De leraar heeft kennis van digitale leermaterialen en -middelen. Hij kent de technische en pedagogisch-didactische mogelijkheden en beperkingen daarvan.
- > De leraar kent verschillende didactische leer- en werkvormen (onder meer ten behoeve van het beroepsgerichte onderwijs) en de psychologische achtergrond daarvan. Hij kent criteria waarmee de bruikbaarheid daarvan voor zijn leerlingen kan worden vastgesteld.
- > De leraar kent verschillende doelen van evalueren en toetsen. Hij kent verschillende, bij deze doelen passende vormen van observeren, toetsen en examineren. Hij kan toetsen ontwikkelen, toetsresultaten beoordelen, analyseren en interpreteren en de kwaliteit van toetsen en examens beoordelen. Hij kan bruikbare en betrouwbare voortgangsinformatie verzamelen en analyseren en op grond daarvan zijn onderwijs waar nodig bijstellen.
- > De leraar heeft zich theoretisch en praktisch verdiept in de vakdidactiek ten behoeve van het type onderwijs en het deel van het curriculum waarin hij werkzaam is. In de context van het beroepsgerichte onderwijs houdt dit in dat hij zich verdiept heeft in didactiek ten behoeve van beroepsgericht onderwijs, de vormgeving en begeleiding van het leren op de werkplek en op de samenwerking met het beroepenveld en met praktijkbegeleiders bij het begeleiden van dit leren.

Vakdidactisch bekwaam, kunde

De leraar kan onderwijs voorbereiden:

- > Doelen stellen, leerstof selecteren en ordenen.
- > Samenhangende lessen uitwerken met passende werkvormen, materialen en media, afgestemd op het niveau en de kenmerken van zijn leerlingen. In de context van het beroepsgerichte onderwijs houdt dit in dat hij onderwijs kan vormgeven gericht op de beroepspraktijk.
- > Passende en betrouwbare toetsen kiezen, maken of samenstellen.

De leraar kan onderwijs uitvoeren en het leren organiseren:

- > Een adequaat klassenmanagement realiseren en leiding en begeleiding geven aan groepen leerlingen buiten de context van klas of les.
- > Aan leerlingen de verwachtingen en leerdoelen duidelijk maken en leerlingen motiveren om deze te halen.
- > De leerstof aan zijn leerlingen begrijpelijk en aansprekend uitleggen, voordoen hoe ermee gewerkt moet worden en daarbij inspelen op de taalbeheersing en taalontwikkeling van zijn leerlingen.
- > Doelmatig gebruik maken van beschikbare digitale leermaterialen en -middelen.
- > De leerlingen met gerichte activiteiten de leerstof laten verwerken, daarbij variatie aanbrenge en bij instructie en verwerking en een gerichte inzet van loopbaan oriëntatie en begeleiding, differentiëren naar niveau en kenmerken van zijn leerlingen.
- > De leerling begeleiden bij die verwerking, stimulerende vragen stellen en opbouwende gerichte feedback geven op taak en aanpak.
- > Samenwerking, zelfwerkzaamheid en zelfstandigheid stimuleren. De leraar kan onderwijs evalueren en ontwikkelen:
- > De voortgang volgen, de resultaten toetsen, analyseren en beoordelen.
- > Feedback vragen van leerlingen en deze feedback tezamen met zijn eigen analyse van de voortgang gebruiken voor een gericht vervolg van het onderwijsleerproces.
- > Leerproblemen signaleren en indien nodig met hulp van collega's oplossingen zoeken of doorverwijzen.
- > Advies vragen aan collega's of andere deskundigen; hij weet wanneer en hoe hij advies kan geven. (Hierbij kan de leraar gebruik maken van methodieken voor professionele consultatie en leren zoals supervisie en intervisie.)
- > Zijn didactische aanpak en handelen evalueren, analyseren, bijstellen en ontwikkelen.
- > Bijdragen aan pedagogisch-didactische evaluaties in zijn school en deze in afstemming met zijn collega's gebruiken bij de onderwijsontwikkeling in zijn school.
- > De inhoud en de didactische aanpak van zijn onderwijs uitleggen en verantwoorden.
- > Kritisch reflecteren op zijn eigen pedagogisch-didactisch handelen.

PEDAGOGISCHE BEKWAAMHEID

Definitie

Pedagogische bekwaamheid wil zeggen dat de leraar op een professionele, ontwikkelingsgerichte werkwijze en in samenwerking met zijn collega's een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen kan realiseren. Hij volgt de ontwikkeling van zijn leerlingen in hun leren en gedrag en stemt daarop zijn handelen af. Hij draagt bij aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen. Hij kan zijn pedagogisch handelen afstemmen met zijn collega's en met anderen die voor de ontwikkeling van de leerling verantwoordelijk zijn. Deze uitspraak heeft een brede betekenis en impliceert ook de bijdrage van de leraar aan burgerschapsvorming en de ontwikkeling van de leerling tot een zelfstandige en verantwoordelijke volwassene.

In de context van het beroepsgerichte onderwijs gaat het hier ook om de begeleiding van de leerling bij zijn oriëntatie op beroepen en het ontwikkelen van beroepsidentiteit. Ook in pedagogische zin blijft zijn onderwijs van deze tijd.

De onderstaande eisen gelden voor alle leraren, maar hebben een specifieke betekenis in de context van het onderwijs in een bepaald vak of leergebied en binnen de sector en het type onderwijs waar de leraar werkt. De volgorde van de eisen drukt geen rangorde uit, noch een gewenste opeenvolging van handelingen.

Pedagogisch bekwaam, *kennis*

- > Hij heeft kennis van ontwikkelingstheorieën en de gedragswetenschappelijke theorie die voor zijn onderwijspraktijk relevant zijn (bijvoorbeeld elementen uit de sociale psychologie en de communicatietheorie) en kan die betrekken op zijn pedagogisch handelen. In de context van het beroepsgerichte onderwijs houdt dit onder andere in dat hij zich verdiept in de theoretische en praktische aspecten van het leren functioneren in een beroep en de ontwikkeling van beroepsidentiteit.
- > Hij heeft kennis van agogische en pedagogische theorieën en methodieken, die voor zijn onderwijspraktijk relevant zijn en kan die betrekken op zijn pedagogisch handelen.
- > Hij heeft kennis van veelvoorkomende ontwikkelings- en gedragsproblemen en -stoornissen.
- > Hij weet hoe hij zicht kan krijgen op de leefwereld van zijn leerlingen en hun sociaal-culturele achtergrond. Hij weet hoe hij daarmee rekening kan houden in zijn onderwijs.
- > Hij heeft zich theoretisch en praktisch verdiept in de pedagogiek van het type onderwijs en het deel van het curriculum waarin hij werkzaam is.

Pedagogisch bekwaam, *kunde*

- > Hij kan groepsprocessen sturen en begeleiden.
- > Hij kan vertrouwen wekken bij zijn leerlingen en een veilig pedagogisch klimaat scheppen.
- > Hij kan ruimte scheppen voor leren, inclusief het maken van vergissingen en fouten.
- > Hij kan verwachtingen duidelijk maken en eisen stellen aan leerlingen.
- > Hij kan het zelfvertrouwen van leerlingen stimuleren, hen aanmoedigen en motiveren (onder meer in het kader van loopbaanoriëntatie en –begeleiding).
- > Hij heeft oog voor de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen en doet daar recht aan. In de context van het beroepsgerichte onderwijs gaat het hier ook om de begeleiding van de leerling bij het ontwikkelen van beroepsidentiteit.
- > Hij kan ontwikkelings-, gedragsproblemen en -stoornissen signaleren en indien nodig met hulp van collega's oplossingen zoeken of doorverwijzen.
- > Hij kan zijn onderwijs en zijn pedagogische omgang met zijn leerlingen uitleggen en verantwoorden.
- > Hij kan zijn pedagogisch handelen afstemmen met anderen die vanuit hun professionele verantwoordelijkheid bij de leerling betrokken zijn, zoals begeleiders van het leren op de werkplek en (indien de leerling nog niet volwassen is) ouders.
- > Hij is in staat tot kritische reflectie op zichzelf in de pedagogische relatie.

Bijlage 3b: De generieke kennisbasis voor de leraar voortgezet onderwijs en de docent educatie en beroepsonderwijs

Deze bijlage bevat een overzicht van de inhoud van de generieke kennisbasis (september 2017). Voor een uitwerking van de domeinen en kernconcepten, zie www.10voordeleraar.nl/kennisbasis_generiek.

NB: De generieke kennisbasis is ingedeeld in domeinen die passen bij de bekwaamheidsgebieden (zie bijlage 3a). Ze geeft daarmee een nadere specificering van concepten waaraan te denken valt bij de daarbij benoemde onderliggende *kennis*.

Domein A: De school als leeromgeving → didactisch handelen van de docent		Kernconcepten
A1	Opvattingen over leren en leerconcepten	Visie en definities van leren
		Leertheorieën en implicaties voor het onderwijs
		Intelligentie en leren
		Vormen van leren in diverse contexten
A2	Onderwijsconcepten	Praktijk- of beroepsgericht leren
		Model '21-eeuwse' vaardigheden
		Didactische concepten met inzet van technologie
		Moderne onderwijsconcepten
		Onderwijsconcepten van traditionele vernieuwingscholen
		Onderwijsconcepten van profielscholen
A3	Hersenen en leren	Ontwikkeling van de hersenen
		Werkings van het geheugen
		Executieve functies
		Emoties en leren
A4	Leer- en motivatieprocessen	Kennissoorten
		Cognitieve leerstrategieën
		Strategieën van zelfregulatie
		Mediawijsheid
		Motivatietheorieën
		Leervoorkeuren
		Betekenisvol leren
		Leerproblemen/stoornissen
A5	Begeleiden van leerprocessen	Instructiestrategieën
		Ondersteuning ict bij leerprocessen
		Methoden van differentiëren
		Feedback
		Begeleiden in verschillende leeromgevingen
		Klassenmanagement
		Handelingsgericht werken
A6	Hanteren van doelen	Functie en soorten van leerdoelen
		Taxonomie
		Formuleren van leerdoelen
		Referentiekaders

A7	Ontwerpen van onderwijs	Modellen voor didactische analyse
		Methodisch ontwerpen van leerarrangementen
		Leerarrangementen
		Didactische werkvormen
		Evaluatiemethoden vormgeving onderwijs
A8	Toetsen en evalueren	Functies van toetsen
		Toetsontwikkeling
		Toetsvormen
		Taxonomieën
		Beoordeling en feedback
		Kwaliteitseisen bij toetsing
		Wet en regelgeving met betrekking tot examinering

Domein B: De school als onderwijs-pedagogische omgeving → pedagogisch handelen van de docent		Kernconcepten
B1	School in de pluriforme maatschappij	Cultuur als begrip
		Leefwerelden van leerlingen en studenten
		Opvoedingsstijlen - en oriëntaties en culturele bepaaldheid
B2	Pedagogische functie van de school	Functie van het onderwijs
		Schoolbeleid, visie en invulling
		Relatie tussen school en thuis
		Sociale veiligheid
B3	Pedagogisch klimaat in school en klas	Waardengericht onderwijs
		Omgaan met diversiteit
		Interculturele communicatie
		Veilig en ordelijk leerklimaat
		Groepsdynamische processen
B4	Leerlingbegeleiding	Begeleiding gericht op de leerloopbaan
		Begeleiding in de zorgstructuur
		Principes van effectieve communicatie
		Gespreksvaardigheden
		Soorten en functie van begeleidingsgesprekken
B5	Ontwikkelingstheorieën	Morele ontwikkeling
		Sociale ontwikkeling
		Identiteitsontwikkeling
		Seksuele ontwikkeling
		Gedrag- en ontwikkelingsstoornissen

Domein C: De leraar als professional → professioneel handelen van de docent		Kernconcepten
C1	Ontwikkelingen in het onderwijs	Inrichting van het Nederlands onderwijssysteem
		Kenmerken van middelbaar beroepsgericht onderwijs
		Kenmerken van voortgezet onderwijs
		Nederlands onderwijstelsel in internationaal perspectief
		Maatschappelijke ontwikkelingen
C2	Werken in de schoolorganisatie	Schoolcultuur en organisatie
		Professionele ruimte
		Samenwerken in teams
		Kwaliteitszorg op school
C3	Persoonlijke professionele ontwikkeling	Beroepsstandaard
		Professionalisering
		Reflectie
		Professionele geletterdheid
C4	Onderzoekend vermogen	Kennis uit wetenschappelijk onderzoek toepassen
		Functie van onderzoek in de eigen beroepspraktijk
		Praktijkonderzoek uitvoeren
		Informatievaardigheden
C5	Professionele identiteit	Biografie
		Persoonlijke onderwijsvisie
		Beroepsethiek
C6	Ict-vaardigheden in de onderwijscontext	Inzet van digitale middelen
		Digitaal brongebruik

Bijlage 4: Eisen aan bewijsmateriaal

Voor het assessment draag je allerlei bewijzen aan. De evidentie van het bewijsmateriaal wordt gewogen aan de hand van de volgende eigenschappen:

<p>Authenticiteit</p> <p>Authenticiteit wil zeggen dat je bewijsmateriaal authentiek is (de beschreven ervaringen en getoonde producten zijn echt en betrouwbaar). Bewijsmateriaal geschreven door anderen over jou hebben een grote authentieke waarde, bijvoorbeeld feedback van je werkplekbegeleider over een gedeelte van een les dat jij verzorgd hebt. De authenticiteit van het document van de feedbackgever wordt vergroot als het wordt ondertekend. Ook eigen beschrijvingen en producten kunnen heel authentiek zijn, daarbij geldt: hoe concreter, hoe beter. Laat originele documenten zien. Zijn deze te omvangrijk, maak dan een selectie of gebruik kleurarceringen om te markeren welke onderdelen relevant zijn.</p>
<p>Actualiteit</p> <p>Het bewijsmateriaal moet je huidige bekwaamheidsniveau laten zien, het moet dus recent zijn en er moet een datum op staan. Zorg dat je in elk geval bewijsmateriaal opneemt dat betrekking heeft op het huidige studiejaar. Daarnaast kun je ook ouder bewijsmateriaal opnemen, bijvoorbeeld om ontwikkeling te laten zien en/of waarbij je uitlegt hoe je het getoonde nu nog steeds aanpakt of juist anders aan bent gaan pakken.</p>
<p>Relevantie</p> <p>Het bewijsmateriaal moet relevant zijn voor (en dus gerelateerd zijn aan) de werkzaamheden van een docent in het tweedegraadsgebied (bachelor) of het eerstegraadsgebied (master) en de meest belangrijke elementen van het bekwaamheidsgebied waarvoor je het inzet tonen. Oftewel: laat het bewijsmateriaal écht zien dat je de bekwaamheid bezit? Daarbij geldt: Hoe specifieker, hoe relevanter. Als een bewijsstuk gaat over meer dan dat je wilt aantonen, maak dan een selectie en toon alleen wat relevant is of gebruik kleurarceringen om te markeren welke onderdelen relevant zijn.</p>
<p>Kwantiteit</p> <p>Heeft betrekking op het aantal maanden/ jaren ervaring in een bepaald bekwaamheidsgebied, of de hoeveelheid relevante trainingen en andere opleidingservaringen. Uit het bewijsmateriaal moet blijken dat je voldoende lang en intensief ervaring hebt opgedaan en (zo mogelijk) de competentie in verschillende contexten aantonen.</p>
<p>Kwaliteit</p> <p>In het bewijsmateriaal wordt een verbinding gelegd tussen theorie en praktijk, er wordt geanalyseerd, er wordt gebruik gemaakt van ontwikkelingen in beroepenveld en onderwijs en er wordt voldoende gereflecteerd op eigen handelen.</p>
<p>Variatie</p> <p>Hoe groter de variatie in handelings- en opleidingscontexten, hoe groter de kans dat competenties ontwikkeld zijn. Dit wil zeggen dat als je bewijsstukken toont uit verschillende voor jou kenmerkende situaties, je beter kunt laten zien dat je je hebt ontwikkeld in deze competentie. Het helpt ook om verschillende soorten bewijsmateriaal te laten zien.</p>

Soorten bewijs, bijvoorbeeld:

Verslagen van werkervaringen (uitgeschreven specifieke voorbeelden), Zelfevaluatie, Reflectieverslagen, Observaties of feedback van derden (begeleider, collega's, leerlingen), Verslag van beoordelings- of functioneringsgesprek, Lesopzetten en door jou gemaakt onderwijsmateriaal, Resultaten van een studentenenquête, filmfragmenten van door jou verzorgd onderwijs, producten of verslagen van door jou gemaakte opdrachten uit de lerarenopleiding, etc.

NB: Naast documenten mag je ook producten, beeldopnames, vlogs, websites, elektronische leeromgevingen etc. tonen. Je bewijsmateriaal moet wel allemaal opgeslagen kunnen worden in een archiefmap of via een link online vrij toegankelijk zijn. De totale omvang mag niet groter zijn dan 2000 MB (in één archiefmap).

Filmfragmenten van door jou verzorgd onderwijs lever je niet in, maar maak je via een link toegankelijk. Je dient ze direct na je assessment te verwijderen.

De **bewijskracht** van je materiaal kun je versterken door:

- aan te geven wat je precies met dit materiaal wilt bewijzen (maak een vergelijking met de betreffende bekwaamheidseisen)
- specifieke situaties zo concreet mogelijk te beschrijven
- te focussen op je eigen professioneel handelen en het effect daarvan op anderen
- een verantwoording te geven: waarom heb je het juist zo gedaan? Van welke kennis en vaardigheden heb je daarbij gebruik gemaakt?
- verbanden te leggen met ervaringen van anderen en theorie
- je materiaal vergezeld te laten gaan van reflectie: bijvoorbeeld m.b.v. Korthagen, ABCDE of STARR
- ook ervaringen, feedback en oordelen van anderen weer te geven (+ jouw reflectie daarop)
- meerdere oordelen te laten zien
- ook een (grotere) complexe onderwijsactiviteit of beroepsproduct te laten zien, waarbij meerdere bekwaamheden geïntegreerd aan bod komen en/of je het hele proces van het onderwijs doorlopen hebt: voorbereiding, uitvoering en evaluatie (met theoretische onderbouwing en reflectie)
- ook je ontwikkeling te laten zien, dat kan bijvoorbeeld door materiaal van een of twee jaar geleden te vergelijken met heel recent materiaal.

Bijlage 5: Beoordeling bij assessments

Inleiding

Tijdens een assessment wordt je ontwikkeling tot bekwaam docent beoordeeld. De assessoren verzamelen hiertoe informatie over jouw bekwaamheden aan de hand van de bewijsstukken die je zelf laat zien in je portfolio en je filmfragmenten. Dit bewijsmateriaal is een selectie uit wat je tijdens de studie en je leerwerkproces (en evt. eerdere leer- of werkervaringen) hebt verzameld.

Daarnaast krijg je de gelegenheid informatie aan te vullen in een criterium gericht interview. De assessoren relateren de informatie die ze tijdens het assessment over jou hebben gekregen aan de bekwaamheidseisen voor een leraar op het niveau van het assessment dat je doet (startbekwaam of masters). Ze geven je gezamenlijk een integrale beoordeling en een doorgroei advies.

Een integrale beoordeling

De beoordeling die je tijdens een assessment krijgt is een integrale beoordeling van je bekwaamheidsniveau. Dat betekent dat onderdelen uit de bekwaamheidseisen niet apart worden beoordeeld, maar in onderlinge samenhang. Docenten kunnen immers op meerdere manieren bekwaam zijn of juist niet bekwaam zijn, terwijl ze onderliggende losse kennis of vaardigheden wel bezitten.

Het betekent ook dat er geen vaste lijst is van bewijsstukken die je tijdens het assessment zou moeten laten zien: iedereen is immers op zijn eigen manier bekwaam en zal dat dus ook op zijn eigen manier aan moeten tonen. De bewijsstukken die jij laat zien zijn kenmerkend voor jou en verkregen in de specifieke context waarin jij als aankomend docent hebt gefunctioneerd.

De waardering die je bewijsstukken krijgen kan daardoor ook verschillen: een soortgelijk bewijsstuk kan bij de ene student een hoger bekwaamheidsniveau laten zien dan bij een andere student. Dat kan bijvoorbeeld afhankelijk zijn van de context waarbinnen het bewijsstuk is verkregen.

Beoordelingscriteria

Het integrale bekwaamheidsniveau van studenten is gebaseerd op een verschillende mix van 'onderliggende kennis, vaardigheden, visie, gedragingen, etc.', waardoor de beoordeling bij verschillende studenten op een verschillende manier tot stand kan komen. De ene student is bijvoorbeeld didactisch zo sterk dat hij daarmee een eventueel zwakker niveau in andere bekwaamheidsgebieden kan compenseren, terwijl dat bij een andere student niet lukt. Uit bovenstaande volgt dat er geen vaste lijst met beoordelingscriteria bestaat waarin je van tevoren precies kunt zien wat je moet doen om bij een assessment een voldaan te 'verdienen'. Bekwaamheden zijn geen directe optelsom van los en objectief te beoordelen onderdelen en het zou dus niet passen ze voor de beoordeling toch te ontleden in onderdelen, die apart gescoord en gewogen worden.

Let op: In de alinea hierboven staat niet dat er bij een assessment geen beoordelingscriteria zijn, er staat dat er geen vaste lijst met een van tevoren vastliggend aantal te behalen punten per onderdeel is. Er zijn wel degelijk beoordelingscriteria: de in de wet BIO vastgelegde bekwaamheidseisen leraren voortgezet onderwijs. Bij deze bekwaamheidseisen zijn onderliggende *kennis* en *kunde* vastgelegd (zie bijlage 3). Deze kunnen beschouwd worden als voorbeelden van bekwaam gedrag. Gebruik ze dus niet als 'afvinklijstje', maar als indicatie van kennis en kunde die past bij bekwaam gedrag. Je hoeft niet alle kennis en kunde te laten zien en wellicht kun je door middel van verslaglegging van andere kennis of kunde evengoed bekwaam handelen bewijzen.

Het tot stand komen van de beoordeling

De beoordeling komt tot stand in de zogenaamde assessmentprocedure, waarin een meervoudige meting plaatsvindt. Er wordt door verschillende beoordelaars (twee assessoren) gekeken naar verschillende bewijsstukken (die zijn verkregen op verschillende momenten, in verschillende contexten en met feedback en/of (deel)beoordelingen van verschillende personen).

De assessoren koppelen alle informatie die ze tijdens het assessment over jou krijgen aan de bekwaamheidseisen. Vervolgens waarderen ze de bewijskracht van wat je hebt laten zien en wegen ze de bekwaamheden in onderlinge samenhang. Anders dan bij de meeste toetsen betreft het hier een weging achteraf.

Om tot een zorgvuldig en betrouwbaar oordeel te komen maken de assessoren gebruik van de WACKER methode: Waarnemen, Aantekenen, Classificeren, Kwantificeren, Evalueren en Rapporteren.

Het verantwoorden van de beoordeling

De assessoren zullen de eindbeoordeling van het assessment zowel mondeling als schriftelijk aan je rapporteren. Daarbij verantwoorden ze hun beoordeling vanuit de bekwaamheidseisen op het niveau van het betreffende assessment en geven ze je een doorgroei advies. Beide worden schriftelijk vastgelegd op het beoordelingsformulier (zie bijlage 6).

Zoals eerder uitgelegd betreft het hier een verantwoording achteraf, waardoor het niet mogelijk is van tevoren precies te bepalen welke prestaties tot welke beoordeling zullen leiden. Om je toch zicht te geven op wat er van je wordt verwacht kun je het best de bekwaamheidseisen met onderliggende *kennis* en *kunde* goed bekijken (zie bijlage 3).

Bijlage 6: Beoordelingsformulier Bekwaamheidsonderzoek, versie september 2023

Gegevens assessment aanbieder

Naam organisatie: ...
Adres organisatie: ...
Plaats organisatie: ...
Naam hoofd/ coördinator Bureau Assessments: ...
Naam assessor 1 ...
Naam assessor 2 ...
Naam assessor 3 (indien van toepassing) ...

Datum afgifte: ...

Gegevens kandidaat

Achternaam kandidaat: ...
Voornaam / -namen: ...
Geboortedatum: ..
Geboorteplaats: ..

Doelstelling van de kandidaat

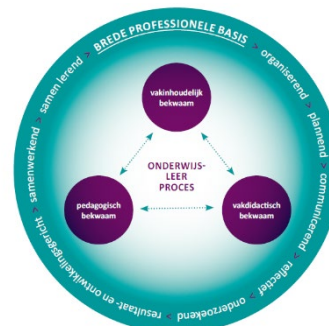
Getuigschrift bekwaamheidsonderzoek, leraar in het voortgezet onderwijs (vo) [officiële naam + CROHO nummer hier toevoegen].

VERANTWOORDING

De toegepaste landelijke standaard

De verworven eindkwalificaties van de kandidaat zijn gemeten ten opzichte van de bekwaamheidseisen, uitgewerkt in de volgende onderdelen:

- de bekwaamheidseisen voor leraren en docenten (vastgelegd in het besluit bekwaamheidseisen leraren en docenten, 2017)
- de generieke kennisbasis (vastgelegd in een publicatie van 10 voor de leraar, 2017)
- de vakspecifieke kennisbasis (vastgelegd in een publicatie van 10 voor de leraar)



Bekwaamheidseisen (onderwijscoöperatie, 2017)

In de bekwaamheidseisen is een algemene definitie van bekwaamheid opgenomen alsmede een uitwerking van het vereiste kwalificatieniveau. Daarmee wordt het kader voor de toetsing in de bekwaamheidseisen gegeven. Voor de uitwerking van het kwalificatieniveau binnen de bekwaamheidseisen zijn de referentiekaders van de Dublin-descriptoren en het Europees Kwalificatiekader (EKK) bewerkt.

De assessment procedure en de gehanteerde instrumenten

In de assessment procedure is een aantal stappen doorlopen:

1. Voorlichting en oriëntatie
2. Aanmelding
3. Bekwaamheidsonderzoek op basis van: <ul style="list-style-type: none"> • Landelijke kennisbasistoets [datum] • Portfolio [datum] • Criterium gericht interview [datum]
4. Beoordeling en rapportage

Professioneel handelen (inclusief onderzoekend vermogen)

Definitie professioneel handelen:

Een professionele leraar heeft aangetoond dat hij met zijn vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische kennis en kunde zijn werk als leraar en als deelnemer aan de professionele onderwijsgemeenschap die hij samen met zijn collega's vormt, kan verrichten op een professioneel doelmatige en verantwoorde wijze.

Kern van de professionele bekwaamheid:

- Zijn eigen onderwijs vormgeven, afstemmen op het niveau en de kenmerken van zijn leerlingen, uitvoeren, evalueren en bijstellen.
- Samenwerken met collega's in - en waar relevant ook buiten - de eigen instelling en zijn professionele handelen waar nodig afstemmen met hen.
- Bijdragen leveren aan onderwijskundige ontwikkelingen door het raadplegen van bronnen, het inbrengen van informatie en kritische bijdragen aan oordeelsvorming en het oplossen van praktijkproblemen.
- Meewerken aan praktijkgericht onderzoek ten behoeve van onderwijsontwikkelingen en gebruik maken van nieuwe kennis en inzichten uit onderzoek die praktijkgericht zijn uitgewerkt en beproefd.
- Zijn professionele handelen uitleggen en verantwoorden.
- Zelfstandig vormgeven aan zijn professionele ontwikkeling.

Onderliggende kennis uit de generieke kennisbasis:

C. De leraar als professional → professioneel handelen van de docent:

Ontwikkelingen in het onderwijs, werken in schoolorganisaties, persoonlijke professionele ontwikkeling, onderzoekend vermogen, professionele identiteit, ict-vaardigheden in de onderwijscontext.

Voor een uitwerking van de domeinen en kernconcepten uit de Generieke Kennisbasis (september 2017), zie www.10voordeleraar.nl/kennisbasis/generiek

Tijdens het geschiktheidsonderzoek al aangetoond op niveau startbekwaam: ja / nee

Indien ja: Het professioneel handelen wordt tijdens het bekwaamheidsonderzoek niet opnieuw beoordeeld.

Waardering met onderbouwing vanuit waarnemingen tijdens het bekwaamheidsonderzoek:

(Wat hiermee is aangetoond aan professioneel handelen op basis van beschrijving van bv: concrete voorbeelden of bewijsstukken, (les)observaties en tijdens het CGI gegeven antwoorden):

Conclusie:

Het professioneel handelen is aangetoond op niveau startbekwaam: ja / nee

Bekwaamheidsgebied: Vakinhoudelijk

<p>Definitie vakinhoudelijke bekwaamheid: Vakinhoudelijk bekwaam wil zeggen dat de leraar de inhoud van zijn onderwijs beheerst.</p>
<p>Kern van de vakinhoudelijke bekwaamheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leraar 'staat boven' de leerstof en kan die zo samenstellen, kiezen en/of bewerken dat zijn leerlingen die kunnen leren. • De leraar kan vanuit zijn vakinhoudelijke expertise verbanden leggen met het dagelijks leven, met werk en met wetenschap en bijdragen aan de algemene vorming van zijn leerlingen. • De leraar houdt zijn vakkennis en -kunde actueel. <p>Voor een beschrijving van de onderliggende vakinhoudelijke kennis en kunde, zie https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2017-148.html</p>
<p>Domeinen/thema's uit de kennisbasis vak zijn afgetoetst in de gevolgde vakcursussen + LKT Voor een uitwerking van de thema's en kernconcepten uit de kennisbasis vak, zie www.10voordeleraar.nl</p>
<p>Tijdens het geschiktheidsonderzoek al aangetoond op niveau startbekwaam: ja / nee Indien ja: Deze bekwaamheid wordt tijdens het bekwaamheidsonderzoek niet opnieuw beoordeeld.</p>
<p>Waardering met onderbouwing vanuit waarnemingen tijdens het bekwaamheidsonderzoek: <i>(Wat hiermee is aangetoond aan vakinhoudelijke bekwaamheid op basis van beschrijving van bv: Landelijke kennistoets, concrete voorbeelden of bewijsstukken, (les)observaties en tijdens het CGI gegeven antwoorden):</i></p>
<p>Conclusie: De vakinhoudelijke bekwaamheid is overwegend aangetoond op niveau startbekwaam: ja / nee</p>

Bekwaamheidsgebied: Vakdidactisch

<p>Definitie vakdidactische bekwaamheid:</p> <p>Vakdidactisch bekwaam wil zeggen dat de leraar de vakinhoud leerbaar maakt voor zijn leerlingen, in afstemming met zijn collega's en passend bij het onderwijskundige beleid van zijn school. Hij weet die vakinhoud te vertalen in leerplannen of leertrajecten.</p>
<p>Kern van de vakdidactische bekwaamheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leraar brengt een duidelijke relatie aan tussen de leerdoelen, het niveau en de kenmerken van zijn leerlingen, de vakinhoud en de inzet van verschillende methodieken en middelen. • Bij de uitvoering van zijn onderwijs volgt de leraar de ontwikkeling van zijn leerlingen; hij toetst en analyseert regelmatig en adequaat of de leerdoelen gerealiseerd worden en hoe dat gebeurt; op basis van zijn analyse stelt hij zo nodig zijn onderwijs didactisch bij. • Zijn onderwijs gaat met de tijd mee. <p><i>(Voor een beschrijving van de onderliggende vakdidactische kennis en kunde, zie https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2017-148.html)</i></p>
<p>Onderliggende kennis uit de generieke kennisbasis:</p> <p>A. De school als leeromgeving → didactisch handelen van docent: <i>Opvattingen over leren en leerconcepten, onderwijsconcepten, hersenen en leren, leer- en motivatieprocessen, begeleiden van leerprocessen, hanteren van doelen. Ontwerpen van onderwijs, toetsen en evalueren</i></p> <p><i>(Voor een uitwerking van de thema's en kernconcepten uit de generieke kennisbasis (september 2017), zie www.10voordeleraar.nl/kennisbasis/generiek)</i></p>
<p>Tijdens het geschiktheidsonderzoek al aangetoond op niveau startbekwaam: ja / nee</p> <p>Indien ja: Deze bekwaamheid wordt tijdens het bekwaamheidsonderzoek niet opnieuw beoordeeld.</p>
<p>Waardering met onderbouwing vanuit waarnemingen tijdens het bekwaamheidsonderzoek:</p> <p><i>(Wat hiermee is aangetoond aan vakdidactische bekwaamheid op basis van beschrijving van bv: concrete voorbeelden of bewijsstukken, (les)observaties en tijdens het CGI gegeven antwoorden):</i></p>
<p>Conclusie:</p> <p>De vakdidactische bekwaamheid is overwegend aangetoond op niveau startbekwaam: ja/nee</p>

Bekwaamheidsgebied: Pedagogisch

Definitie pedagogische bekwaamheid:

Pedagogische bekwaamheid wil zeggen dat de leraar op een professionele, ontwikkelingsgerichte werkwijze en in samenwerking met zijn collega's een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen kan realiseren.

Kern van de pedagogische bekwaamheid:

- De leraar volgt de ontwikkeling van zijn leerlingen in hun leren en gedrag en stemt daarop zijn handelen af.
- De leraar draagt bij aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen.
- De leraar kan zijn pedagogisch handelen afstemmen met zijn collega's en met anderen die voor de ontwikkeling van de leerling verantwoordelijk zijn. Deze uitspraak heeft een brede betekenis en impliceert ook de bijdrage van de leraar aan burgerschapsvorming en de ontwikkeling van de leerling tot een zelfstandige en verantwoordelijke volwassene.
- In de context van het beroepsgerichte onderwijs gaat het hier ook om de begeleiding van de leerling bij zijn oriëntatie op beroepen en het ontwikkelen van beroepsidentiteit.
- Ook in pedagogische zin blijft zijn onderwijs van deze tijd.

(Voor een beschrijving van de onderliggende pedagogische kennis en kunde, zie <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2017-148.html>)

Onderliggende kennis uit de generieke kennisbasis:

B. De school als onderwijs-pedagogische omgeving → pedagogisch handelen van docent:
School in de pluriforme maatschappij, pedagogische functie van de school, pedagogisch klimaat in school en klas, leerlingbegeleiding, ontwikkelingstheorieën.

(Voor een uitwerking van de domeinen en kernconcepten uit de generieke kennisbasis (september 2017), zie www.10voordeleraar.nl/kennisbasis/generiek/)

Tijdens het geschiktheidsonderzoek al aangetoond op niveau startbekwaam: ja / nee

Indien ja: Deze bekwaamheid wordt tijdens het bekwaamheidsonderzoek niet opnieuw beoordeeld.

Waardering met onderbouwing vanuit waarnemingen tijdens het bekwaamheidsonderzoek:

(Wat hiermee is aangetoond aan pedagogische bekwaamheid op basis van beschrijving van bv: concrete voorbeelden of bewijsstukken, (les)observaties en tijdens het CGI gegeven antwoorden):

Conclusie:

De pedagogische bekwaamheid is overwegend aangetoond op niveau startbekwaam: ja / nee

Eindconclusie + voldaan/niet voldaan

Evt. opmerkingen

Ondertekening assessoren

Datum:

Naam + handtekening instituutsassessor, namens beide assessoren:

SPECIMEN